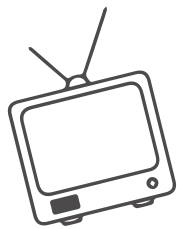

Československá televize a StB

Pro komunistický režim byla Československá televize významným ideovým nástrojem politické propagandy. KSČ se proto nespolehala jen na její politické, ideové a administrativní řízení, ale situaci v ČST měla pod kontrolou také Státní bezpečnost. Bylo tomu tak hlavně v sedmdesátých a osmdesátých letech. Státní bezpečnost si mezi zaměstnanci ČST vytvářela síť tajných spolupracovníků se zájmem o získávání informací k „protisocialistickým“ projevům pracovníků ČST. Státní bezpečnost zajímali lidé, kteří byli po roce 1968 vyloučeni z KSČ a prohlášeni za pravicové exponenty a představitele kontrarevoluce nebo udržovali kontakty na emigranty, disenty a signatáře Charty 77. Dále se příslušníci Státní bezpečnosti zajímali o ty zaměstnance ČST, kteří se pracovníčně podíleli na živém vysílání a přímých přenosech, tedy například o hlasatele, redaktory, režiséry, kameramany a pracovníky přenosové techniky, a také chtěli mít pod kontrolou ty, kteří vyjížděli na zahraniční pracovní cesty. Za pomoci sítě tajných spolupracovníků se Státní bezpečnost snažila odhalovat údajné působení nepřátelských rozvědek v ČST, protisocialistických elementů, vnitřního a vnějšího protivníka v oblasti ideologické diverze a zjišťovat protistátní činnost a mimořádné události státobezpečnostního významu v ČST. Státní bezpečnost ovlivňovala i činnost vedoucích pracovníků ČST podílejících se na zajištění ochrany objektů televize, poskytovala odbornou a metodickou pomoc v případě dodržování státního tajemství, ve výběru a prověření osob, které měly přístup k utajovaným skutečnostem, zamezení přijetí do pracovního poměru v ČST osobám, k nimž byly zjištěny negativní poznatky státobezpečnostního charakteru, v zamezení zneužití rozmnožovací techniky, vysílací techniky, ale i poslechu zahraničních rozhlasových stanic.

Kromě uniformovaných příslušníků Veřejné bezpečnosti přidělených z místního oddělení v Praze 4, kteří spolupracovali s vedením ČST, působili někteří zaměstnanci ČST v jednotce Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti dislokované v ČST. V ČST také provozovala svou činnost podniková jednotka Lidových milicí.

V polovině sedmdesátých let zpracovalo Federální ministerstvo vnitra projekt VLNA pro případ, že by ČST, Československý rozhlas a rozhlasové a televizní vysílače (a rovněž rozhlas a vysílače) byly nepřátelsky napadeny, případně, že by se vymkly kontrole a začaly vysílat „nežádoucí“ protistátní obsah. Projekt VLNA byl zpracován do tří variant VLNA 1 – zásah v objektech Čs. rozhlasu, VLNA 2 – zásah v objektech Čs. televize, VLNA 3 – zásah v objektech Čs. spojů. Zásahy měli provést vybraní příslušníci Veřejné bezpečnosti a specialisté Federálního ministerstva vnitra.

V listopadu 1989 během sametové revoluce Státní bezpečnost akci VLNA 2 vyhlásila, ale den po generální stávce byla akce opět zrušena. O objekt Kavčích hor se zajímala také Československá lidová armáda, která chystala vojenskou verzi akce VLNA a připravovala se na převzetí technických pracovišť ČST armádními specialisty. Z akce naštěstí sešlo v době, kdy ministr obrany ČSSR neúspěšně navrhoval mimořádnému zasedání ÚV KSČ 24. listopadu 1989 poslat do ulic tanky.

V polovině osmdesátých let pracovalo v celé Československé televizi v Čechách a na Slovensku zhruba 9,5 tisíce zaměstnanců, z toho v českých zemích zhruba 6 tisíc, a jen něco přes 16 procent jich bylo členy KSČ. Jde o překvapivě malé číslo z celého velkého pracovního kolektivu ČST, v programových útvarech však byla organizovanost v KSČ skoro na 40 procentech, což dokazovalo významnou ideologickou funkci ČST. Kromě základních organizací KSČ působily v Československé televizi také organizace Socialistického svazu mládeže, Československého svazu žen a Svazu československo-sovětského přátelství, v nichž bylo od zaměstnanců ČST vyžadováno členství.

Funkcionáři těchto organizací tvořili důležitou složku v hierarchii řízení Československé televize, měli vliv na politickou a společenskou atmosféru v podniku i na činnost televize. Pracovníci ČST se museli povinně účastnit, stejně jako pracující v celé ČSSR, prvomájových průvodů či akcí k nejrůznějším režimním výročím. Výběr pracovníků do vedoucích funkcí se odehrával v mantinelech takzvané nomenklatury – kádrového pořádku, jenž přikazoval, do kterých vedoucích postů mohou kandidovat jen členové KSČ a které stranické orgány je mají schvalovat.

Nesmyslná, dnes těžko uvěřitelná nařízení:

- Ženy musely nosit podprsenky jak do zaměstnání, tak před televizní kameru.
- Muži nesměli nosit dlouhé vlasy a náušnice (zvláště u účinkujících to bylo hlídáno).
- Při natáčení písniček ve studiu se měli režiséři vyvarovat diskotékového barevného osvětlení, které připomínalo buržoazní pojetí kultury.
- Nesměly být natáčeny výrazné postelové scény a v televizních hrách bylo zakázáno kouření. Pokud to režisér porušil, hrozilo, že bude televizní hra na jeho vlastní náklady přestřihána.
- Nesměly být natáčeny kostely a další církevní stavby.
- Na krku se nesměly nosit křížky.